

Tünet-orientált mozgásszervi diagnosztikai tanfolyam

Uzsoki utcai Kórház 2011. március 24-27.

A Magyar Radiológusok Társaságának Osteológiai Szekciója (MRT-OS) 1988-ban alakult meg. Már az alakuló ülésen meghatároztuk, hogy a Társaság a csont-ízületi diagnosztika (ma már ezt musculoskeletalis diagnosztikának nevezzük) oktatását, a radiológusok és társ-
 klinikusok képzését alapvető céljának tekinti. Ennek szellemében rendszeresen továbbképző tanfolyamokat szervezünk. A tanfolyamokat a „Csont-ízületi betegségek korai felismeréséért Alapítvány” támogatja. A tanfolyamokat az MRT-OS székhelyén az Uzsoki utcai Kórházban rendezzük. A Kórház mindig készséggel bocsátotta rendelkezésünkre az előadótermet. Az ezredforduló utáni években olyan sokan jelentkeztek, hogy a 150 fős előadóteremben nem tudtunk mindenkit elhelyezni. Az elmúlt néhány évben a résztvevők száma némileg visszaesett, 40-80 főt regisztráltunk. Ebben az évben nagy örömünkre pótszékek beiktatásával 169 orvos tett sikeres vizsgát.

Minek köszönhető ez az újabb csúcs? A témaválasztásnak, az előre meghirdetett előadó gárdának, a jó szervező munkánknak (levélben vagy interneten minden potenciális résztvevőnek eljuttott hirdetésünk) és nem utolsósorban az Alapítvány aktivitásának. Alapítványunk számos helyen tette közzé felhívását, miszerint aki nem talált szponzort, kérheti támogatását. Igen sokan éltek ezzel a lehetőséggel. Rezidensek és szakorvos jelöltek térítésmentesen vehettek részt. Az előzetesen meghirdetett szakmai anyagot az akkreditációban illetékes szervek is nagyra értékelték: 50 kreditpontot kaptak, akik a tanfolyamot sikeresen elvégezték.

Az előadó terem tehát megtelt, és nem csak az első nap, hanem szombat, vasárnap is pótülőhelyeket kellett elhelyezni! A résztvevők nem csalódtak. Kitűnő előadók (köztük 5 egyetemi professzor) összefoglalták mindazokat az ismereteket, ami ma a tünetalapú mozgásszervi diagnosztikáról tudni szükséges. A tanfolyam alapötletét a „Tünetorientált klinikoradiológia” (szerk. *Palkó András* és *Szarvas Ferenc*, Medicina 2009) című könyv adta. Az előadók egy része ennek a könyvnek fejezet-szerzője volt. *Mester Ádám* oroszlánrészt vállalt a tanfolyam megszervezésében és lebonyolításában.

Forgács Sándor a házigazdák és az MRT-OS nevében üdvözölte a résztvevőket.

Sárváry András nyitotta meg az előadások sorát Trauma, csont-, ízületi-és insérülések klinikai tünetei címmel. Lenyűgöző előadásában hallhattuk a traumatológiai röntgendiagnosztika legfontosabb kérdéseit. Nagy hangsúlyt fektetett a klinikusok és radiológusok együttműködésére. Ugyanezt a témát radiológus szemmel *Papp Éva* mutatta be nagyszerűen dokumentált didaktikus képességgel, mely röntgenfelvételektől a keresztmetszeti

képalkotókkal bezárólag széles áttekintést adott. A végtag és ízületi fájdalom, mozgáskorlátozottság radiológiáját *Farbaky Zsófia* foglalta össze. Érdekes volt és nagy szakmai gyönyörűség most is a tőle megszokott különleges és mindennapi esetek újabb kavalkádja.

Az első napot egy osteoporosis blokk zárta. *Forgács Sándor* ismertette az osteoporosis röntgendiagnosztikájának fejlődését. Emlékeztetett a nagy magyar elődökre, *Polgár Ferencre*, aki 1931-ben elsőnek írta le a világirodalomban a porotikus csigolya-összeroppanások röntgenmorfológiáját. Nevét a külföldi irodalom többet említi, mint idehaza. Az 1950-es években dolgozták ki a röntgen morfometriát, melynek egyes elemeit ma is használunk szükséges. A foton-abszorpciometria fejlődése vezetett el, a legkorszerűbb DEXA készülékekhez.

Az osteoporosis klinikai és radiológiai képének összefüggéseiről természetesen a kérdés legjobb hazai szakértője *Lakatos Péter* tartott előadást. Egyebek között kitűnően foglalta össze a törések előrejelzésében ma már nélkülözhetetlen FRAX kérdéseit. A csigolya-összeroppanások diagnosztikája és differenciáldiagnosztikája radiológus feladata. *Mester Ádám* a tőle megszokott magas színvonalon, gazdagon dokumentálva adta elő ezeket a kérdéseket.

Néhányan az előadók közül : Lakatos Péter, Bohár László, Fornet Béla

Második nap a medence és sacroiliacalis panaszok klinikai tünetei Géher Pál előadásában a képalkotó eljárásoknak a sacroiliacalis ízület gyulladós betegségei és a spondyloarthritisek korai diagnosztikájában betöltött különösen fontos jelentőségéről kaptunk korszerű betekintést. A csípőízület betegségei (gyulladás, trauma, degeneratív elváltozások) kapcsán a kisugárzó a fájdalom jelentőségére hívta fel a figyelmet. Tárgyalta az infekciózus arthritiseket, a symphysis betegségeit, és egyebek között a Paget kórra, valamint alagút-szindrómákra is kitért.

A végtag és ízületi fájdalom, mozgáskorlátozottság klinikuma, valamint a gerinc eredetű panaszok klinikai tünetei című előadások Gömör Béla prezentációjában kerültek áttekintésre. A klinikai gondolkodás menetébe illeszkedő képalkotó diagnosztika előnyeit mutatta be olyan esetek hangsúlyozásával, ahol valóban döntési helyzetben vár segítséget a klinikus a radiológustól. A lágyrész eltérések és porc eltérések látható képe és a klinikai kép összehangolása bölcs mérlegelést igényel.

A gerinc eredetű panaszok radiológiai tüneteivel Várallyay György folytatta a témát. A tőle megszokott

alapossággal, igen gazdag tapasztalatával nagy összefüggéseket és apró részleteket is felsorakoztatott. Nagy gondot fordított a differenciáldiagnosztikai szempontokra.

Az osteoporosis más megvilágításban ismét előkerült az ezzel összefüggő csonttörések röntgen és CT diagnosztikája vonatkozásában Bohár László előadásában. Nagy értéke volt az előadásnak, hogy az epidemiológiai és denzitometriás összefüggések tükrében mutatta be hagyományos és korszerű képalkotó diagnosztika algoritmusát.

A gerinc eredetű panaszok rehabilitációja ebben a körben különösen fontos szerepet kapott, hiszen a prevenció, a gyógyítás és a rehabilitáció csak egymással összhangban hozhatnak jó eredményeket. Az Országos Orvosi Rehabilitációs Intézetből Boros Erzsébet reumatológusként és rehabilitációs szakemberként a legkorszerűbb szakmai elvek gyakorlati vonatkozásait ismertette. Kapcsolódott hozzá ugyanezen téma radiológiai bemutatásával Nagy Judit. A mozgásszervi betegségeken a rehabilitációs szakmai szempontok szerint haladtak végig és nagyon értékes szemléletformáló előadásai felkeltették a hallgatóság figyelmét.

A tanfolyam megnyitása

Köllő Katalin előad

A harmadik nap első előadója *Balogh Endre* volt, a sportsérülések csont-, ízületi- ín- és porc eltéréseinek komplex radiológiai diagnosztikáját mutatta be. Nem a versenysport speciális kérdéseire koncentrált, hanem a mindennapok gyakorlati vonatkozásait mutatta be. Kitért a fizikai behatások és túlterhelések és/vagy hibás terhelések mellett a gyógyszerek mellékhatásai miatt megváltozott szöveti reakciókra is.

Az atipikus csonttörések és csontelhalások antiporotikus terápiákkal összefüggő szövődményeinek radiológiai vonatkozásait *Mester Ádám* ismertette.

A medence és sacro-iliacalis panaszok radiológiai tünetei *Fornet Béla* témája volt. Ebben a sacroileitis mellett a teljes medence, beleértve csípőízületek diagnosztikája is helyet kapott. Az összes képalkotó lejárás, beleértve izotóp eljárások kérdéseket is felölelő nagyszerűen dokumentált áttekintés a mozgásszervi diagnosztika kulcskérdéseivel foglalkozott és határterületeire is kiterjedt.

Az arthroszkópos és radiológiai diagnosztika relatív értékei *Pantó Tamás* előadásában igen nagy érdeklődést keltett, mert a legkorszerűbb eljárásokkal foglalkozott és kiterjedt az összes aktuális ízületre és megoldott vagy megoldatlan kérdésekre is. A tanfolyam radiológus, reumatológus, rehabilitációs, ortopédsebész, foglalkozás-egészségügyi, igazságügyi orvos szakemberei egyaránt kérdésekkel ostromolták az előadót.

A synovitis klinikai tünet-együttese *Bálint Géza*, az ultrahang diagnosztikája pedig *Bálint Péter* a szó szoros és átvitt értelmében is színes előadásaival gyönyörködtették a hallgatóságot. Mindketten a legkorszerűbb tudományos ismeretek közvetlen gyakorlati alkalmazására fókuszáltak. Hangsúlyozták a körültekintő és alapos klinikai vizsgálat fontosságát. A synovitis mértéke és ennek változásai megfelelő színvonalú ultrahang berendezéssel és kellő jártassággal standardizálhatók, precízen kimutathatók és követhetők, ami a választott terápia hatékonyságának megítélésére, ha kell módosítására is megbízható támpontot nyújt. A synovitis MRI és CT diagnosztikájának ismertetése *Mester Ádám* feladata volt.

A 4. nap reggelén a mozgásszervi daganatok klinikai diagnosztikája *Kiss János*, ennek radiológiai vonatkozásai *Köllő Katalin* előadásaiban kerültek sorra. Vasárnap kora reggel is telve volt az előadóterem, hiszen szerencsére ritka, de emiatt különösen fontos témáról esett szó. A radiológus és klinikus együttműködése ezen a területen

még nagyobb fontosságú, mint a mozgásszervi diagnosztikában általában. A gyanújeleket minden szakembernek fel kell ismernie, de a szakellátás koncentráltan olyan centrumokban kell, folytatódjon, ahol erre nagy gyakorlattal felkészült specialisták vannak. Valóban hatékony kombinált eljárások állnak rendelkezésre és minden fázisban nagy jelentőségű a megbízható képalkotó diagnosztika.

A mozgásszervi diagnosztika igazságügyi vonatkozásait olyan nagytekintélyű szakembertől hallhattuk, mint *Keller Éva*. Ilyen jellegű téma először került be tanfolyamunk programjába, de a nagy érdeklődés és a számos elhangzott kérdés meggyőzően bizonyította, hogy ezt folytatni kell. Számos megoldatlan probléma mutatja, hogy nem felülről kell várni a világ haladását, hanem együtt munkálkodva lehet előrejutni.

A gerinc-sebészet és képalkotó diagnosztika *Jakab Gábor* „one man show” előadásában olyan színvonalon hangzott el, mintha radiológus is lett volna a szerzők között. Láthattunk egészen korszerű sebészeti technikákat, és hallhattunk ehhez szükséges jól megfogalmazható követelményekről a képalkotó diagnosztikával szemben, melyek messze túlmennek a rutin-leletezés standardjain. Ebben a tudományágban is bizonyos mértékig meg kell tanulniuk egymás szakmáját a sebészeknek, reumatológusoknak, rehabilitációs szakembereknek és radiológusoknak.

Az arthritisek biológiai terápiája *Hodinka László* előadásában a diagnosztikai kritériumokra és a hatásosság mérésére és a szövődmények elkerülésére koncentrált. Ezen a területen a korai és pontos diagnosztika alapvetően eldönti a betegség lefolyásának dinamikáját. Emiatt radiológustól a tudógyógyászig minden szakembernek értenie kell a társszakma kérdéseit és felkészülten határozott és korrekt választ kell, tudjon adni saját szakmai kompetenciájának megfelelően.

A tanfolyam elérte célját, mert sok társszakma képviselői ültek egymás mellett és tanulták egymás nyelvét, gondolkodását, problémáit és új lehetőségeit is, gyakorolták az együttműködést.

Az Uzsoki utcai Kórház újjáépítése a közelmúltban fejeződött be. Az ország egyik legkorszerűbb és legjobban felszerelt intézménye lett. A szünetekben sokan megcsodálták.

A Kórház méltó keretet biztosított a tanfolyamnak.